

Ново село

Написано от ivailo
Неделя, 30 Януари 2011 23:56

Към края на XIV и в началото на XV век имало разместване на жители от Тетовско, Софийско, Габровско, берковишко и Белоградчишко, които отивали за Немско. Едва част се завърнали и тук се заселили. От тук и името на селото – Ново село, ново спрямо другите наоколо.

Училището е открито 1879г.

Неговановци, Ясен и Винарово са включени в състава на Видинска околия. От 1 януари 1979 година Ново село става център на селищната система, в която влизат селата Флорентин, Винарово, Ясен и Неговановци.

Училището СОУ „Свети Свети Кирил и Методий“ е построено през 1939 г. На лицевата страна има красиви мозайки.

Диалектът, който се говори в Ново село, има сходни черти със съседните сръбски торлашки говори, както и с преходните говори на юг. Повлиян е лексикално и от влашкия. Легендата разказва, че когато Господ вървял по света и раздавал езиците на народите, точно на това място се препънал и торбата, в която носел езиците, се разпиляла. Затова наречието, което се използва в Ново село, е уникално. Издадена е книга за говора в Ново село.

Девизът на селото е „Ми смо си ми“ (Ние сме си ние).

Църквата "Свети Николай" е паметник на културата с местно значение. Изграждането и? започва около 1825 г., когато е построен олтарът. Камбаните са поръчани и изработени в Пеща, Унгария. Върху тях има надписи „Свети Никола“ и „Възнесение Христово“. Към нея е изградена часовникова кула, която фигурира и на герба на селото. Читалище-паметник Читалището-паметник „Земеделец“ е построено през 1930 година, с помощта на видният новоселянин архитект Илия Попов. На две паметни плочи са изписани имената на всички загинали във войните новоселяни, включително и падналите въстаници през 1876 година. Фондът на читалищната библиотека днес наброява 15 328 тома художествена, научнопопулярна и детска литература.

Ново село

Написано от ivailo
Неделя, 30 Януари 2011 23:56

На 3 км. от Ново село, на брега на реката се намира живописната местност „Камъка“, в която е построен лагер за летуване на деца.

Има Дом за деца, лишени от родителски грижи. В селото се работи по много социални програми, което привлича ромите от цялата област.

44° 10' N, 22° 47' E
Население: 1190
Надм. височина: 45 m
Пощ. код: 3784
Тел. код: 09316
МПС код: ВН (Вд)

Кметство:
- кмет Ново Село
Георги Стоенелов

[СНИМКИ НА НОВО СЕЛО](#) - - - - - [СЪБОР В НОВО СЕЛО 2011г](#) .

Разположено е на брега на река Дунав. 3 км от селото граничат с реката. Най-ниската точка е 33 м, намираща се на брега на река Дунав. Средно селото е разположено на 50 м надморска височина. Отстои на 24 км от Видин на 17 км от Брегово, на 6 км от Флорентин и на 8 км от Гъмзово. През селото минава шосе № 122 от Видин за Брегово през Ново село. В района почвите и климатът са благоприятни за развитие на лозарството, винопроизводството, а заедно с тях и на селския туризъм. В землището на селото са разположени няколко живописни местности. "Камъка" - гориста местност на около 3 км от центъра на селото в източна посока, разположена на брега на река Дунав, наречена така заради каменоломната, разположена в нея. Има изграден почивен лагер, който в момента е разбит и разграбен. Лагерът е разполагал с 2 хижи, ресторант, бунгала и 2 спортни игрища. В местността се намира единствената изворна чешма в селото. Около нея е имало 2 рибарника, които в момента не функционират. Разположена е и Първа помпена станция на напоителната система Ново село, която също не функционира. По крайбрежието растат върби, а останалата част от горските масиви е широколистни гори, предимно от акация. Малка част е залесена от местните ученици през 70-те години с иглолистни насаждения. В крайните източни части има овощни градини от круши и сини сливи. "Света вода" е местност, разположена на 2 км от центъра на селото в източна посока. Намира се на хълма "Бърдо". Залесена с акации. Западната и част е терасирана за лозя, но в

последствие лозя се засаждат само в подножието на хълма. В местността е разположена Втора помпена станция от напоителната система Ново село, както и бившата опитна станция по лозарство, сега частна сграда. Легендата разказва, как когато Господ слезнал на земята, неговата стъпка останала върху камък в местността. Има идея там да бъде изграден манастир. Местността "Зелена" е разположена на територията на община Ново село и община Брегово.

На новоселска територия са разположени лозови масиви с Новоселска гъмза, червен сорт грозде, предназначен за вино.

Има свидетелства за населяване, вероятно от турско робство. За съжаление, местността е разкопана от иманяри. Землището на селото граничи със землищата на селата Флорентин, Винарово, Гъмзово, Връв и град Брегово. На север граничи с румънските села Враца и Гърла Маре, посредством река Дунав. Най-високата точка в землището на Ново село е 153м и се намира в местността Зелена. Горите са незначителна част от територията, предимно от акация. Намират се около река Дунав и в местностите Камъка, Зелена, Света вода, Камънска шума, Топола и др.

По данни на пътеписната книга на граф Луйджи Марсили Ново село датира от 1700 година, но на около 2 км от центъра на сегашното село в посока село Връв (в сегашната палметна градина и местността Царина). В турски архиви от 1711г. се споменава това Ново село. Населението обитавало селото само 70 - 80 години. Кои са причините за неговото изчезване за сега липсват положителни данни. Има вероятност, че неговото местене да е станало поради отдалеченост от водата и речния бряг. Ако евентуално то е било разтурено поради военни походи, при Австро-Турската война, неговите жители първо се пръскат по околните села и колиби, от където в последствие се връщат и заселват на сегашното му място, по на изток на брега на реката. Според едно старо предание село Просънъц е съществувало зад укрепения римски лагер на брега на р. Дунав, където е сегашното футболно игрище, на изток до едноименната "фуния" /вдълбан коритовиден път към Дунава, край сегашната изба/. Кога е изчезнало липсват данни. Има вероятност да е изчезнало през 1700 год., за което Марсили не споменава в своята книга. По предание било запустяло от епидемия от чума. Според друго предание, то било опожарено от турците поради бунт – непокорство с убиване турчина наемател на данъци, събирани неколкократно. Според твърдението на Проф. Руси Стоянов – балканист, езиковед, то било на лице 25.05.1645г., но под името "Прусинча". Според изнесеното във вестник "Кооперативно дело" бр. 306 от 30.12.1973г. стр. 4 колона първа името "Просънъц" произлиза от древно славянско наименование на месец Януари, през който времето почвало да се прояснява и синее /небето/. Със същото име Януари древните римляни назовавали техния бог двулик/"Янус" пазител на римските порти, който се рисувал винаги с ключове в ръце. Има още едно твърдение, че името "Просънъц" произлиза от думата "пръсънуло". Едно време по тази коритовидна "фуния" текла изобилна изворна вода от към "света вода" и се вливала в Дунава. Дошло време тази вода да пресъхне, като останала да тече подземно. От тази подземна река хваната чрез помпи е водоснабдено сегашното село и с. Връв.

Турски султани по време на "Просънъц" са били Ахмед Хан I /1603 – 1616/, Мурад Хан III /1626г./ и Мохамед /1656-1661г./ След Освобождението през 1878 г. селата Ново село, Флорентин, Неговановци, Ясен и Винарово са включени в състава на Видинска околия. От 1 януари 1979 година Ново село става център на селищната система, в която влизат

селата Флорентин, Винарово, Ясен и Неговановци. Училището СОУ „Свети Свети Кирил и Методий“ е построено през 1939 г. На лицевата страна има красиви мозайки.

Диалектът, който се говори в Ново село, има сходни черти със съседните сръбски торлашки говори, както и с преходните говори на юг. Повлиян е лексикално и от влашкия. Легендата разказва, че когато Господ вървял по света и раздавал езиците на народите, точно на това място се препънал и торбата, в която носел езиците, се разпиляла. Затова наречието, което се използва в Ново село, е уникално. Издадена е книга за говора в Ново село. Девизът на селото е „Ми смо си ми“ (Ние сме си ние). Говорът на Ново село всякога е будил интерес у много наши общественици и езиковеди. Много от тях правели бегли проучвания, доколкото им позволявали филологическите познания. Професор Милетич, Петър Иванов и Д. Маринов правят своите изказвания за характера на говора, професор Стефан Младенов, като филолог разглежда неговите основни фонетични и морфологични черти, дава представа и за някои от лексикалните му особености, но не прави пълно и обстойно проучване. Такова прави к.ф.н. Максим Славчев Младенов в отпечатания му през 1969 година научен труд, озаглавен „Говорът на Ново село, Видинско“. В заключенията си той казва:

”...от сравнително големия списък на инвентара от новоселския говор, който може да има локализация по Българската езикова територия, става ясно, че този говор не прилича на нито един от останалите български говори. В неговото формиране са участвали разнородни говори и всеки е допринесъл с някои свои черти за създаване на днешната му изиономия. Ако към този инвентар се прибавят и собствено новоселските особености, които може да се дължат или на вътрешното развитие, или на въздействие от страна на румънския език, то ще се получи пълна представа за новоселския говор като цяло”.

На вниманието ни се налага един твърде важен теоретически извод: при създаването на новоселския говор действително участват различни по произход конституционни елементи, но те така са се разпределили, че се получила сравнително цялостна, единна и хомогенна система. Прави впечатление, че редица исторически явления от фонетиката и морфологията са се развили абсолютно последователно и много рядко – тук-таме може да съществува раздвояване в развоя на явлението. Това показва, че новоселския говор влизат от съставящите говори не отделни думи, носители на определени явления, а явления като цяло. Тази особеност навярно се дължи на факта, че смесването е станало много отдавна и то в момент, когато се е формирал сегашният облик на българските говори, когато редица исторически процеси са били още живи и поради това с действащата си сила са обхванали всички случаи. По този начин са били отстранявани дублетите. Сега там, където са се развили все пак дублетни форми е започнала семантична диференциация, която постепенно се обособявала като самостоятелни елементи в говора”. Както се вижда, фонетичната основа на говора е свързана със зоната на говорите в Белоградчишко, Трънско и Брезнишко. Това личи най-вече от застъпването на някои от старобългарските вокали. Има обаче елементи, като редуцията на гласа “А” на “Ъ” или група “ЧЪР”, които се отнасят към други говори.

Черти общи за Белоградчишко, Трънско и Брезнишко. “...Има редица черти, които са

присъщи на всички говори, около северната част на границата с Югославия (Сърбия) /I-ва и II-ра зона/. Тук може да бъдат споменати такива особености като застъпване на старобългарското ꙗ с “У”/ру̀ка, ма̀ту/; звучни съгласни в краесловие: Ч,ДЖ на мястото на праславянските tj, dj; частица за бъдеще време – ЧЪ. Към тях може да се прибавят още случай - ... и т.н.

Черти от трета зона. “Към тази група черти отнасяме редица особености, които засега не може с точност да бъдат фиксирани, но които безспорно се отнасят към зоната на македонските говори. Още Ст.Младенов/с.498/ посочва редица белези на македонския говор, които той смята за донесени от македонските преселници в Ново село. Такива са следните особеност: член на окончание – ИН, -НА, -но, -ни, -нъ; фонетичен белег –съ̀нцъ; причастия от типа – каж̀ал, пиш̀ал; ударение в числителното – чъ̀тири; глагола – каж̀ал; наречие – мър̀ку < мър̀ка /малко/; глагола – в̀р̀евим, кратко лично местоимение в началото на изречението от типа –“Си га в̀д̀ъл?”, употреба на предлога – от вместо предлога – на “рози от плуг” и т.н.

Изолираността на новоселяните от еднoгoвoрни бългaрски селища е причина за езиковото влияние на околните разнoгoвoрни села с по-богати езикови форми.

Църквата "Свети Никола" е паметник на културата с местно значение. Изграждането ѝ започва около 1825 г., когато е построен олтарът. Камбаните са поръчани и изработени в Пеща, Унгария. Върху тях има надписи „Свети Никола“ и „Възнесение Христово“. Към нея е изградена през 1931 г. часовникова кула, която фигурира и на герба на селото. Решение за постройка на нова черква "Успение Богородично" се взема през 1875 г., а строежът ѝ започва след Освобождението 1883 г.и продължава до 1894 г. Тя е доста голяма, модерна с четири кубета, с камбанария, в която са окачени две големи и една малка камбана, купени от Букурещ през 1900 г. Иконостасът е забележителен, от 1893 г. Майстор е Антон Станишев. Споменава се няколко пъти в тази публикация Зографисана е от Иван Доспевски син на Димитър Зограф.

Черква "Успение Богородично"

Читалището-паметник „Земеделец-1874“ е построено през 1930 година, с помощта на видният новоселянин архитект Илия Попов. На две паметни плочи са изписани имената на всички загинали във войните новоселяни, включително и падналите въстаници през 1876 година. Фондът на читалищната библиотека днес наброява 15 328 тома художествена, научнопопулярна и детска литература. Читалище-паметник

Гористата местност „Камъка“ на около 3 км от центъра на Ново село в източна посока, разположена на брега на река Дунав, наречена така заради старата каменоломна, разположена в нея. Има изграден почивен лагер, който в момента е разбит и разграбен. Лагерът е разполагал с 2 хижи, ресторант, бунгала и 2 спортни игрища. В местността се намира единствената изворна чешма в селото. Около нея е имало 2 рибарника, които в момента не функционират. Разположена е и Първа помпена станция на напоителната система Ново село, която също не функционира. По крайбрежието растат върби, а останалата част от горските масиви е с широколистни гори, предимно от акация. Малка

Ново село

Написано от ivailo

Неделя, 30 Януари 2011 23:56

част е залесена от местните ученици през 70-те години с иглолистни насаждения. В крайните източни части има овощни градини от круши и сини сливи. Над местността са лозовите масиви "Метериз". Земята от гората е изключително подходяща за расади. Срещат се синчец, кукуряк и други диви цветя.

Ново село се намира в аграрен район. Главен поминък на населението е селското стопанство. В селото има 4 земеделски кооперации. Отглеждат се пшеница, царевица, слънчоглед, рапица, ечемик, овес, ръж. Животновъдството е слабо развито най-вече от домашни птици и кози. Селото е известно с винопроизводството си. Избата, която в момента не функционира е преработвала гроздето от целия регион. На-известен сорт грозде е новоселската гъмза, отглеждана в местността Зелена. Отглеждат се още каберне, ракацител, отел и др. Всяка къща в селото разполага с лозя и асми. В миналото е имало овощна градина, която сега е превърната в нива и засадена с картофи. Населението отглежда още плодове и зеленчуци в домовете и градините си. Като община, известна част от населението работи в административния сектор. Има няколко хранителни магазина в центъра на селото. В миналото са съществували птицеферма, свинеферма, конеферма, кравеферма, няколко селскостопански бази, ракетна площадка за борба с градушките, напоителна система Ново село, обслужваща териториите на общините Ново село и Брегово, ДИП Ново село, лимонаден цех, мелница "Божа воля", 2 воденици, кланница, дъскорезница, складове на зърнени храни, ТПК Ракета, филиал на завода за помпи Видапомп, Новоселска гъмза АД, Панема АД - производство на безалкохолни напитки, бензиностанция, казан за печене на ракия, ветеринарна лечебница, топливо, аптека и др.

Всяко лято се провежда международен пленер с участие на много известни художници от крайдунавските страни. Ежегодно на пристанище Ново село акостират участниците в международната дунавска регата ТИД. Провежда се традиционното детско шоу "На гости при баба" по инициатива и организация на читалище "Земеделец-1874" и водеща актрисата Минка Сурдулова/новоселянка/ Всеки юни, юли и август всяка неделя има хоро.

wikipedia.org